

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

IV. De Hæreditatis & Legati, Ecclesiæ vel Monasterio relictæ, Repudiatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

necessitates & alimenta pauperum impendenda, contra Fundatorum aliorumque fidelium ea offerentium intentionem dilapidentur ac dissipentur: sed etiam; quod Religiosæ Paupertatis Votum & Vitæ fundamentum convellatur: atque Ambitionis, aucupandæ gratiæ, aliisque à sanctissima illa Professione & Perfectio- nis via omnino alienis studiis excitatis, disciplina Regularis observantia relaxetur, Donatus Tom. 1. *Prax. Regular.* p. 2. 177. 15. q. 2. Carolus Thesaurus de *Pæ- nis Eccles.* p. 2. cap. 10. V. *Munera.*

ARTICULUS IV.

De Hæreditatis & Lega-
tari Ecclesiæ vel Mona-
sterii relicti Repudia-
tione.

SUMMARIUM.

45. Hæreditatis jam adita repudiatio sine solennitate invalida est.
46. Denondum adita repudiatione idem docentium Opinio,
47. Et fundamenta.
48. Sententia DD. ejus valorem propugnantium,
49. Firmata geminâ ratione,
50. Et solutione argumentorum, deduc-
torum pro nullitate.
51. Valida etiam est repudiatio in favo-
rem tertii aliunde:
52. Non ex sola Prælatis repudiatione
successuri.

45. **D**onationi rerum Ecclesiæ tempo-
ralium affinis est Hæredita-
tis aut Legati rei immobilis
vel pretiosæ mobilis Ecclesiæ
vel monasterio relicti Repudiatio: quam

proinde etiam Prælatis, tam Secularibus
quàm Regularibus, sine justa causa & Ca-
nonica solennitate prohibitam irritam-
que esse, communiter asserunt DD. Quod
an generaliter ita, aut aliter se habeat, ex-
pediet, aut saltem dubitandi rationem a-
periet distinctio inter duos ejusmodi re-
rum status seu casus.

Et Hæreditatem quidem, jam aditam
atque ejusmodi Legatum jam acceptatum,
repudiari à Prælato sine justa causa & so-
lennitate Canonica non posse, nemo faci-
lè inficias ibit; cum enim per aditionem
hæreditatis & Legatum per acceptationem
evadant res seu bona Ecclesiæ vel Mona-
sterii: istorum autem res & bona immo-
bilia & mobilia pretiosa Prælatorum li-
beræ alienationi non subiaceant, *can. Sine
exceptione, 12. q. 2. c. 1. c. Tua 8. de lit.,
quæ à Prælato & c. Nulli 5. de Reb. Eccles.
alien.* repudiari utique & abdicari sine
justa causa & solennitate non valebit hæ-
reditas aut legatum post aditionem vel
acceptationem, ut ex communi aliorum
sensu observat Palao *Tract. 12. disp. uni-
ca p. 15. §. 1. n. 9.*

An autem illa, nondum adita & hoc
nondum acceptatum, liberè repudiari à
Prælato valeant, dubium & controversia
est, magnis in utramque partem militan-
tibus tam DD. studiis, quàm momentis
rationum, diu multumque agitata; hanc
enim potestatem illi cum Geminiano in *c.
1. de Reb. Eccles. alien. n. 19.* negant Qua-
ranta V. *Alienatio rer. Eccles. n. 23.* Ever-
ardus *Legal. arg. loco 31 n. 2.* Molinæ
Tract. 2. de 7. & 7. disp. 468. n. 10. Azor
p. 2. Instit. lib. 9. cap. 1. q. 12. & Barbosa
de Offic. Episc. alleg. 95. n. 54.

47. **M**oventur primò & præcipuè; quòd
ex una, Prælatis prohibita sit alienatio
immobilium & mobilium pretiosorum,
quæ servandò servari possunt, *cc. cit.* ex
altera verò parte, repudiatio hæreditatis
D d d 3 aut lega

aut legati alienatio sit, per expressum textum *l. Magis puto §. §. ff. de Rebus eorum, qui sub tut.* ubi Pupillo fundi sibi legati repudiatio sine autoritate Prætoris negatur: ejusque ratio ab Ulpiano redditur; *Esse enim & hanc alienationem, cum res sit pupilli, nemo dubitat*: cujus in præsentī controversia vis non enervatur, opponendō, id procedere in pupillo; quod careat administratione, quia ICT. ratio non fundatur in administratione; sed in eo; quod res sit pupilli. Cùm ergo, sicut istius, sic & Ecclesiæ sit, quod ipsi voluntate ultima est relictum, hoc repudiari, sicut à pupillo sine autoritate Prætoris, sic à Prælato sine solemnitatibus non potest. Confirmatur hoc argumentum, & ratio est

Secundò; quia favore Ecclesiæ legatum in Ecclesiam vel Monasterium transit ipso Jure, etiam absque traditione, *l. fin. c. de SS. Eccles.* Imò generaliter quodlibet legatum in specie relictum à morte testatoris in dominium legatarii transit: neque hæreditatis aditionem oportet expectari, *l. Legatū §. ff. de Legat. 2. & l. A Titio §. ff. de Furtis.*

Tertiò, quæ Molina & omnium maximè urgens ratio est; quia sine justa causa & solemnitatibus alienari prohibita sunt non tantum ipsæ res sive bona immobilia & mobilia pretiosa: sed etiam jura ejusmodi res spectantia, sive ejusmodi rerum debita & actiones ad illas, *Glossa in c. fin. v. Jura, de Reb. Eccles. alien. in 6. & Panormit. in c. Nulli cit. n. 9. & 10.* Cùm ergo ad delatam hæreditatem & legatum sibi relictum Ecclesia ex dispositione testatoris jus & actionem habeat ante acceptationem aditionemve, *l. 1. l. Omnes 2. c. Communia de legat.* illam & hoc, si rei immobilis vel pretiosæ sit, sine solemnitatibus Prælati invalide repudiabit; cum repudiatio ista revera alienatio sit, si

non ipsarum rerum à testatore relictarum, saltem ipsius juris & actionis esse spectantis, quæ Prælati repudiatione Ecclesia amittit.

Quartò; quia Prælati conditionem Ecclesiæ meliorare potest, sacre veri deteriorē non debet, textus est, *c. Trinitatem 2.* Imò nec potest, *§. si ergo post can. fm. 16. q. 6.* qui textus, sicut loquuntur, generaliter de rebus Ecclesiæ quibuscunque sunt intelligendi, nec obstringendi ad res jam quasitas, juxta Regulam *l. In pretio §. ff. de Publ. in rem ad. & can. Consulisti 20. §. Et quod 2. q. 1.* Confirmatur; quia Prælati Ecclesiæ hoc debet acquirere: idque, cùm pellet, non faciendò, tenetur instar tutoris, *can. Quicumque junctâ Glossâ v. Aut negl. sum; 12. q. 4.* qui per negligentiam suo pupillo non acquirens ad restitutionem obligatur, *l. Quidquid 7. c. Abitur. no. tele, Panormit. in c. Tua cur. n. 9. & l. in l. Legatum 7. ff. de Legat. 1. n. 19.*

Quintò; quia in dubio favendum est Ecclesiæ, *arg. l. Sumi persone 43. ff. de Relig. & sumpt. sum.* cùm, ut ibi dicitur, Summa ratio sit, quæ pro Religione facit: neque minus quam pupillo, à quo ad Ecclesiam ductum argumentum pro valido habet Everard. *cit. n. 2.* & Petret in *Extrac. Ambitiosa de Reb. Eccles. alien. v. Quisquam n. 23.* Cùm ergo à pupillo sine Prælatore, etiam à Prælato sine Capitulo facta repudiatio alienatio erit, & de Jure non subsistet, *arg. l. Magis puto §. §. ff. cit.* Ita & satis probabiliter illi.

Alii contrà, licet ejusmodi repudiationem, quæ Ecclesiæ vel monasterio damnosa, aut aliàs magni momenti est, esse illicitam: & repudiantem ad restitutionem damni vel potius lucri negligenti compensationem obligari, facile concedant, juxta *can. Quicumque, 12. q. 4. ibi.* Si neglectum labori exhibuit aut muner-

Donem vel perditionem induxit, restituat: actum tamen validum, & repudiantem male alienantium poenis non obnoxium esse, probabilibus defendunt cum Panor- mit, in s. Tua cit. n. 8. Sylvestro V. Alienatio, q. 19. n. 18. Gomez Lib. 2. Var. cap. 14. n. 13. & Riccio in Praxi decis. 96. quibuscum ex TT. sentiunt Lessius Lib. 2. de J. & J. cap. 24. n. 5. Sanchez Lib. 6. de Matrim. disp. 4. n. 11. & 12. Laiman Lib. 3. Tract. 4. cap. 10. n. 7. Palao cit. §. 1. n. 11. & alii calculo multò frequentiori: itaque Rotam sæpius censuisse, testis est Donatus cit. p. 2. tract. 14. q. 59. n. 8. quamvis ipsè contrariæ Opinioni non ob- scure adheret.

49. Ratione geminâ nituntur. Una est; quòd hæreditas Ecclesiæ delata, sed non adita, & legatum ei relictum quidem, sed nondum acceptatum, non sint jus Ecclesiæ quæritum, sed primùm quæren- dum per aditionem & acceptationem: per quam Ecclesiæ vel monasterio incorpora- ta, inter ejus bona immobilia computen- tur, l. Pretia 63. pr. V. Sed nec heredem, ff. ad L. Falcid. ipsum etiam jus & actio, quæ hæreditatem & legatum respiciunt, non sint absoluta, sed conditionata. à no- stra voluntate pendencia ita; ut factâ re- pudiatione, nunquam fuisse nostra con- vincatur, l. 1. §. 6. ff. Si quid in fraud. patroni, ibi, Legatum cum repudiatur, retro nostrum non fuisse palam est, in jure autem primùm quærendo Prælatus Ecclesiæ vel monasterio obesse possit, se- cundùm Glossam in §. Si ergo cit. V. Me- liorem ibi, Hoc verum est in acquisitione, se- cundo in acquirendis: & c. Fraternalitatem cit. V. Non debet ibi, In faciendo: sed o- mittendo tamen potest. Altera est; quòd Prælatis interdicta sit alienatio: Repudia- tio autem propriè non sit alienatio. sed solummodo non-acquisitio, l. Alienatio nis 28. pr. ff. de V. S. & l. Si sponsus 5. §.

13. ff. de Donat. inter. Vir. & uxor. ubi à marito facta repudiatio hæreditatis, ut uxori obveniat, alienatio aut inter conju- ges prohibita donatio non censetur: & si alienatio censeretur, in fraudem credi- toris alienare dicendus esset debitor, si le- gatam sibi relictam repudiaret, contra apertum textum l. Quod autem 6. §. 2. ff. Que in fraud. credit.

Confirmantur ista partim; quia pe- nes Episcopum & alios, tam Regulares quàm Seculares Prælatos generaliter est tota administratio rerum ad Ecclesias & monasteria pertinentium, juxta dicta Lib. 2. Tit. 1. n. 40. ut quæcunque circa istas dispositio ipsis permittitur, aut valida sit, nisi Jure prohibita aut irritata reperia- tur, arg. c. Cum apud 23. junctâ Glossâ V. Prohibitorium, de Spons. & Marr. & l. Mu- tus 43. §. 1. junctâ Glossâ V. Edictum, ff. de Procurat. Cum ergo hæreditatis & legati repudiationem ipsis interdictam, aut saltem irritatam & poenis obnoxiam esse, Jure expressum non sit, permittitur aut saltem valida, & à poenis, in malè alienantes Jure latis, immunis erit. Partim verò; quia actus & dispositiones quæcunque in dubio validæ cenferi debent, l. Quoties 80. ff. de V. O. & 12. de Reb. dubiis; ideò- que omnis interpretatio admittitur ad eas sustinendas, Tuschus Practic. V. A- ctus, conclus. 36. n. 1. & 14. & quæ pro- actus valore militat, cæteris fortior præ- sumptio censetur per ea, quæ arg. l. Quo- ties cit. in suis Tractat. de Præsumpt. tradunt Alciatus Reg. 3. pref. 35. & Me- noch, Lib. 3. pref. 29. n. 45. Cum ergo propositæ Repudiationis valor & nullitas maxime dubia sint, ea pro valida haberi debet.

Rationes in contrarium deductæ, 502 etfi minimè leves sint, Repudiationis ta- men nullitatem persuadendi vim suffi- cientem non habent.

Prima

Prima & quarta; quia pupillo non solum alienatio proprie sumpta, quæ in alicujus rei vel juris jam quæsitæ abdicatione: sed etiam improprie dicta, quæ in primum quærendi juris omissione consistit, sine autoritate Prætoris est interdicta, *citt. Gomez n. 14. & Sanchez n. 12.* In Prælati autem aliud obtinere suadent Jura, ipsis tribuentia amplissimam administrationem; & cum Glossa tradunt DD. nomine & numero potiores, firmantque supremi Ecclesiæ tribunalis decisiones. Confirmatur; quia Emphyteutæ Ecclesiastico, per biennium canonem non solvendi, solum Prælati, illum postea oblatum acceptandò, caducitatem remittere: itaque Ecclesiæ non acquirendò nocere potest, ex doctrina Panormit. *in c. fin. de Locato*, ut *ibi dictum n. 55.*

Secunda & tertia; quia legatum, ejusque acceptandi & hæreditatis adeundæ jus non est absolutum, sed pendens à tacita conditione, *Si placuerit*; ac proinde revocabile & tale, quod inter hæredis aut legatarii bona nequeat transferri, *l. Præter V. Sed nec cit.* cum legatum, sicut retro nostrum est, si non repudietur: ita, si repudietur, retro nostrum non fit, *l. 1. §. 6. cit.* & per Repudiationem Ecclesiæ quæsitæ res & jus amissum, & de ipsius patrimonio aliquid alienatum non censetur, *arg. l. Si Sponsus §. 13. Et Quod autem 6. §. 2. cit.*

Quinta & postrema partim; quia Ecclesiæ patet recursus ad beneficium restitutionis in integrum; ac proinde indemnis servari potest, licet Prælati Repudiatio de Jure subsistat: partim verò; quia Prælati administrationem, quæ pupillus caret, & multò ampliorem quàm tutor habet, juxta dicta *n. 38.* Cum ergo firmissima sit præsumptio, quæ militat pro valore actus, standum erit pro valore Repudiationis: quò, Ecclesiæ illarsâ, Præ-

lati existimatio conservatur. Sed non Aliud nec leve dubium nascitur de valore Repudiationis, à Prælati factæ in favorem alterius. Et quidem, si illæ Ecclesiæ vel Monasterio substitutus, vel etiam ab intestato hæres esset futurus, ejus intuitu & favore factam subsistere, *arg. §. 13. cit.* haud ægrè concedunt, quò quot stant pro valore simplicis Repudiationis.

Eam autem in favorem alicujus, alii non successuri, factam subsistere, contra Phanuc. de Phanucis de *Lucro doct. §. 8. n. 18.* & Socinum seniore *Consil. 13. n. 27.* negant Bartolus *in l. Qui autem l. cit. pr.* & Ripa *in l. Si unquam §. C. de Revocand. donat. q. 1. n. 21.* & JCTI alii: quos secutus est Sanchez *in l. Qui autem n. 17.* & Rotæ decisionibus allegatis Thomas del Bene de *Immunit. & Jurisdic. Eccles. cap. 17. dub. 6. & 26.* Ratio est; quia hujusmodi Repudiatio juris Ecclesiæ vel Monasterio jam quæsitæ donatio & alienatio est; cum ita repudians prius naturâ hæreditatem adierit aut legatum acceptarit, ut colligitur ex *l. Si de via §. C. de Jure delib. & l. Si Sponsus cit.* quantum priori, qui de hæreditate sibi relicta restatur, eò ipsò adire videret: posterioris autem *§. 13. cit.* ex mente Juliani JCTI Repudiatio hæreditatis aut legati à marito, ut uxori obveniret, facta donationis ter conjuges & proprie dicta alienatio non censetur, & *Mulieris prodest, si vel substituta sit vel etiam ab intestato hæres futura.* Quibus verbis JCTI non obsecure insinuat, donationem Jure prohibitam & proprie dictam alienationem fore, si uxor præcisè ex renuntiatione meriti in suum favorem factâ, & non ex substitutione vel ab intestato acquiret jus ad hæreditatem vel legatum.

Neque obstat; quòd etiam in alterius favorem facta ejusmodi Repudiatio prius

Spaliter non tendat ad acquirendum, sed ad renuntiandum: & propterea illa momentanea aditio & acquisitio non fit attendenda, arg. l. §. fin. C. de Bonis, quæ liberis; quia etiam momentanea, quando

aliquem Juris effectum produciunt, in consideratione esse, patet ex l. Uxor 2. C. de Posthum. hered. instit. & tradit Petr. Barbosa in l. Dotalem 62. ff. Solutio matr. num. 13.

TITVLVS XXV.

De Peculio Clericorum.

Priusquam à Donationibus ceterisque contractibus ad Ultimas voluntates transeamus, declarandū est Peculium & varietas Bonorum, quorum clerici dominium habent aut solam administrationem; ut, quæ eorum dispositioni sint obnoxia, constet.

ARTICVLVS I.

De Bonis ipsarum Ecclesiarum.

SUMMARIUM.

1. Peculii etymon & significatio.
2. Bona Clericalia alia Patrimonialia vel quasi.
3. Alia Beneficialia.
4. Et alia Ecclesiastica sunt.
5. Ecclesiasticorum dominium particulare non est penes Christum Dominum.
6. Sed penes ipsas Ecclesias particulares.
7. Simile dominium est penes Monasteria.
8. Spectat Jure & Ratione.

9. Quò sensu ejusmodi bona Dei & Christi.
10. Vel BB. Cœlitum esse dicantur.
11. Bonorum ad Ecclesias & Monasteria pertinentium generalis. Papa.
12. Particulares administratores sunt Episcopi.
13. Abbates & alii Prælati Regulares.
14. Abbatisse & his similes, monialium Præpositæ.
15. Multum tamen restricta est administratio ipsarum.
16. Et superiorum Localium in Ordinibus Mendicantium.
17. Uti & Rectorum Parochiarum & Hospitalium.

Peculium, sic dictum, quasi *Psilla* pecunia, seu parvum Patrimonium sit, l. Depositi 5. §. 2. ff. de Peculio, & strictè acceptum, eam Patrimonii sive bonorum portionem denotat, quam filiusfamilias aut servus à rationibus patris vel domini separatam, & istorum permisso quasi propriam habet, l. cit. §. fin. Barbosa ad hanc Rubr. n. 4. Latè verò acceptum Peculium significat quodcumque patrimonium sive bona alicujus, etiam qui sui juris est, l. *Ecce* Cogi 16.